

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 5 stycznia 2010 r.

**Pani
Iwona Sarkowska
Dyrektor
Miejskiego Zespołu Szkół
w Kłodzku**

LWR-410-37-01/2009
P/09/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Miejski Zespół Szkół w Kłodzku (zwany dalej Zespołem lub MZS) w zakresie wychowania fizycznego i sportu w szkołach publicznych w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009, z uwzględnieniem wybranych zagadnień dotyczących roku szkolnego 2009/2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez MZS zadań z zakresu wychowania fizycznego i sportu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Przyjęta ocena ogólna wynika z ocen cząstkowych badanych obszarów tematycznych zaprezentowanych poniżej.

1. W ocenie NIK szkolne plany nauczania, w zakresie liczby godzin przedmiotu wychowanie fizyczne w klasach IV-VI szkoły podstawowej oraz I-III gimnazjum i zajęć ruchowych w klasach I-III oraz podziału na grupy były zgodne z postanowieniami rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych². W pełni była wykorzystywana posiadana baza sportowa obejmująca zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne zewnętrzne m.in. boiska do piłki ręcznej, do koszykówki i siatkówki, kort tenisowy oraz bieżnie i skocznie, jak też obiekty zamknięte, w tym: 2 sale gimnastyczne, salę do gimnastyki korekcyjnej, siłownię oraz salkę do tenisa stołowego.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. nr 15, poz. 142 ze zm.)

2. Prawidłowo realizowano programy wychowania fizycznego. Plany nauczania wdrożone przez nauczycieli na ich podstawie zostały dobrane odpowiednio dla danego oddziału szkolnego pod względem rozpoznanych możliwości ruchowych uczniów w odniesieniu do przyjętych celów kształcenia i materiału nauczania oraz sposobów realizacji. Uwzględniono w nich również posiadane obiekty i urządzenia oraz sprzęt sportowy. Udział w hospitacjach zajęć wychowania fizycznego i gimnastyki korekcyjnej pozwolił stwierdzić, że zastosowane przez nauczycieli, w trakcie zajęć z uczniami, techniki i metody pracy były adekwatne do założonych celów lekcji, a wykorzystywany sprzęt sportowy był odpowiedni do przyjętych metod pracy.

Ocenianie osiągnięć uczniów było zgodne z wymaganiami i kryteriami oceniania zawartymi w „przedmiotowym systemie oceniania” (*ps*o), opracowanym w oparciu o zasady wynikające z „wewnątrzszkolnego systemu oceniania” (*ws*o) zamieszczonego w III części Statutu Zespołu, oraz wskazaniem zawartymi w rozporządzeniu w sprawie warunków i sposobu oceniania³. Niemniej w ocenie NIK *ps*o było dokumentem zbyt lakonicznym, zawarto w nim bowiem jedynie podstawowe zasady oceniania bez ich rozwinięcia i uzupełnienia o wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen kwalifikacyjnych z obowiązkowych zajęć, nie określono sposobów dokumentowania postępów i osiągnięć uczniów z wychowania fizycznego. Należy jednak zauważyć, że kwestie szczegółowe znalazły swoje odzwierciedlenie w *ws*o funkcjonującym w Zespole.

Zdaniem NIK doprecyzowanie kryteriów stosowanych przy sprawdzaniu i ocenianiu osiągnięć edukacyjnych uczniów w zakresie w-f pozwoli na bardziej zobiektywizowane i rzetelne dokonywanie oceny postępów i osiągnięć uczniów.

3. Nauczyciele prowadzący zajęcia wychowania fizycznego oraz nauczania zintegrowanego zatrudnieni w Zespole posiadali kwalifikacje wymagane przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁴, w tym posiadali dyplomy ukończenia studiów magisterskich na kierunku zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz przygotowanie pedagogiczne. Ponadto wszyscy nauczyciele wychowania fizycznego (8 osób) posiadali dodatkowe uprawnienia do prowadzenia zajęć sportowych, w tym 1 - trenerskie i 7 – instruktorskie, a także zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej.

4. W badanych latach szkolnych stale zwolnionych z czynnego udziału w lekcjach wychowania fizycznego było odpowiednio: w roku szkolnym 2007/2008 – 3 uczniów (1,2 % ogółu) oraz w roku szkolnym 2008/2009 – 21 uczniów (4,84 %). Wzrost ten spowodowany był zwiększeniem liczby uczniów z 248 do 433, w związku z utworzeniem w ramach Zespołu gimnazjum od roku szkolnego 2008/2009. Dyrektor Zespołu zwalniała uczniów z zajęć w - f

³ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. nr 83, poz. 562 ze zm.)

⁴ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.

zgodnie z przepisami § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. – w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁵.

Frekwencja na lekcjach wychowania fizycznego wynosiła odpowiednio: dla szkoły podstawowej w roku szkolnym 2007/2008 – 86,2 % (przy frekwencji ogółem 89,0%), zaś w roku szkolnym 2008/2009 dla szkoły podstawowej - 84,8 %, a dla gimnazjum 83,7% (przy frekwencji ogółem na zajęciach szkolnych 90% dla szkoły podstawowej i 82,8% dla gimnazjum). Tygodniowe badania uczestnictwa uczniów w zajęciach wychowania fizycznego przeprowadzone w trakcie kontroli wykazały, że średnia frekwencja wyniosła 85,1 %, spośród obecnych na lekcjach 286 uczniów w ćwiczeniach nie brało udziału ogółem 52, tj. 18,2% obecnych, a głównymi przyczynami były: zwolnienia lekarskie, zwolnienia od rodziców oraz brak stroju.

5. NIK pozytywnie ocenia zapewnienie uczniom w badanym okresie szerokiej i zróżnicowanej oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych obejmujących m.in.: zajęcia gimnastyki sportowej, pływania, narciarstwa alpejskiego (w sezonie zimowym) oraz gry zespołowe (siatkówka, koszykówka), niemniej zwraca uwagę na zmniejszenie udziału uczniów w tych zajęciach z 232 uczniów (93,5% - uczniów szkoły podstawowej) w roku szkolnym 2007/2008, do 190 uczniów (43,9% uczniów Zespołu) w roku szkolnym 2008/2009.

Na uwagę zasługuje również objęcie uczniów szkoły podstawowej, u których zdiagnozowano wady postawy, zajęciami gimnastyki korekcyjnej, prowadzonymi przez nauczyciela posiadającego odpowiednie kwalifikacje (studia podyplomowe z zakresu gimnastyki korekcyjnej na AWF). W zajęciach tych uczestniczyło w latach szkolnych 2007/2009-2008/2009 odpowiednio 40 i 45 uczniów, tj. 16,1% i 18,1% uczniów szkoły podstawowej.

W Zespole zapewniono uczniom możliwość udziału we współzawodnictwie sportowym. Organizowano różnorodne zawody wewnątrzszkolne, jak również międzyszkolne szczebla gminnego i powiatowego. Uczniowie Zespołu osiągnęli sukcesy sportowe na zawodach gminnych, powiatowych wojewódzkich i krajowych, brali także udział w zawodach międzynarodowych – „Puchar Czech” we wrotkarstwie szybkim, zajmując w nich czołowe miejsca.

Realizację dwóch godzin wychowania fizycznego w roku szkolnych 2009/2010 zaplanowano w przyjętym programie zajęć wychowania fizycznego w Zespole w formie zajęć fakultatywnych. Dla dziewcząt zaplanowano zajęcia taneczne z elementami aerobiku, a dla chłopców zajęcia z koszykówki. Wprowadzenie tych zajęć fakultatywnych uzgodnione zostało z organem prowadzącym, zaopiniowane przez radę pedagogiczną i radę rodziców. Realizowany program zajęć fakultatywnych stanowił wykonanie dyspozycji zawartej w rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych form organizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego⁶.

---

⁵ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

⁶ rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 sierpnia 2009 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego (Dz. U. z dnia 26 sierpnia 2009 r.)

6. W ocenie NIK, w badanym okresie prawidłowo dobrano i realizowano programy dla funkcjonujących w Zespole klas sportowych o profilu – pływanie i wrotkarstwo. Zgodnie z postanowieniami rozporządzenia w sprawie statutów szkół publicznych⁷ ustalono zasady organizacji klas sportowych. Ustalono zasady rekrutacji do klas sportowych oraz kryteria sprawnościowe i zdrowotne przyjmowania uczniów, wypełniały dyspozycję zawartą w rozporządzeniu w sprawie przyjmowania uczniów do szkół publicznych⁸. Zajęcia w klasach sportowych (po trzy klasy w poszczególnych latach szkolnych) realizowane były w wymiarze 10 godzin tygodniowo dla każdej klasy, a liczba uczniów nie była niższa niż dwudziestu, co było zgodne z postanowieniami rozporządzenia w sprawie klas sportowych⁹. Zajęcia w klasach sportowych odbywały się na obiektach sportowych Szkoły (wrotkarstwo) oraz na basenie w Nowej Rudzie – Słupcu (pływanie), finansowane ze środków organu prowadzącego Szkołę. Ponadto uczniowie klas sportowych posiadali orzeczenia lekarskie o zdolności do uprawiania zdolności do uprawiania sportu, wydawane przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej. Uczniom uczącym się w klasach sportowych zapewniono jeden posiłek dziennie w stołówce szkolnej.

7. NIK pozytywnie ocenia poprawę stanu technicznego i wyposażenia bazy sportowej Zespołu, który w roku szkolnym 2008/2009 został wyposażony w boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowo-kauczukowej, z ogrodzeniem, bramkami do piłki ręcznej, słupkami z siatką do piłki siatkowej i tenisa ziemnego oraz stojakami do koszykówki, którego realizację w kwocie 431,5 tys. zł sfinansował organ prowadzący. Ponadto na uwagę zasługuje przeprowadzenie we własnym zakresie remontu i wyposażenie pomieszczenia siłowni wraz z częścią sanitarną.

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa podczas prowadzenia zajęć wychowania fizycznego uczniów Zespołu zapoznano z regulaminami korzystania ze wszystkich obiektów sportowych, dokonywano okresowych kontroli stanu technicznego obiektów oraz prowadzono rejestr wypadków, stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach¹⁰. Niemniej, pomimo podejmowanych działań profilaktycznych w celu zapewnienia bezpieczeństwa na zajęciach wychowania fizycznego, w badanym okresie nastąpił wzrost liczby wypadków z 4 w roku szkolnym 2007/2008 do 6 w roku 2008/2009, głównie wynikających z przypadkowych kolizji, nieuwagi bądź braku koncentracji. Ponadto wyniki przeprowadzonych oględzin wykazały m.in., że część sprzętu sportowego (piłki do koszykówki, piłki do mini piłki ręcznej, piłki do mini piłki siatkowej, piłki lekarskie) była w złym stanie technicznym.

---

⁷ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. nr 61, poz.624 ze zm.)

⁸ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. nr 26, poz. 232 ze zm.)

⁹ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 lipca 2002 r. w sprawie tworzenia, organizacji oraz działania klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. nr 126, poz. 1078)

¹⁰ § 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. nr 6, poz. 69)

8. Zdaniem NIK sprawowanie przez Dyrektora nadzoru pedagogicznego nad problematyką wychowania fizycznego oraz umożliwienie nauczycielom doskonalenia zawodowego było realizowane rzetelnie i prawidłowo. W badanym okresie Dyrektor m.in.: opracowała plany nadzoru pedagogicznego na poszczególne lata szkolne oraz przeprowadziła odpowiednio 11 i 7 hospitaacji zajęć wychowania fizycznego w latach szkolnych 2007/2008 -2008/2009. Wyniki przeprowadzonych działań były prezentowane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Doskonalenie zawodowe nauczycieli prowadzone było w oparciu o „Wieloletni Plan Rozwoju Szkoły na lata 2007-2012” oraz „Program wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli na lata 2004-2009”. Potrzeby nauczycieli wychowania fizycznego rozpoznano w ramach ogólnoszkolnej diagnozy w zakresie doskonalenia zawodowego. Proponowane działania w zakresie doskonalenia zawodowego wykorzystywane były do planowania pracy w planach rocznych, a wykonanie planów podsumowywano w corocznych sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu zawodowego doskonalenia nauczycieli.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Rozważenie wprowadzenia do stosowanego w procesie dydaktycznym „Przedmiotowego systemu oceniania z wychowania fizycznego”, postanowień odnoszących się do wymagań edukacyjnych dla poszczególnych ocen, oraz podkreślenie roli niewymierzalnych elementów oceny jak zaangażowanie i wysiłek ucznia w procesie ustalania oceny z wychowania fizycznego.*
2. *Dokonanie naprawy bądź fizycznej likwidacji sprzętu sportowego w złym stanie technicznym oraz podjęcie działań na rzecz pozyskania środków finansowych na zakup sprzętu sportowego wymagającego wymiany.*
3. *Podjęcie skutecznych działań w celu poprawy bezpieczeństwa w trakcie zajęć wychowania fizycznego.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektora w terminie miesiąca od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art.61 ust.1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust.2 ustawy o NIK, termin nadeślenia informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.